

MUSEOVIRASTO
Rakennushistorian osasto

VÖYRIN KIRKON KATONTERVAUS

Kävin pääsiäislauantaina 10.4.1993 Vöyrin kirkossa, jossa panin merkille katon, varsinkin eteläpuolisten lappeiden, paanujen verraten huonon kunnon. Osa niistä on pahasti halkeillut. Yleisesti ottaen katto kaipaa kipeästi tervausta. Eteläsakaran aumatassa osassa ja länsisakaran etelälappeen länsiosassa on vaihdettu paanuja ja näissä kohdissa oli värisävyiltään ja muutenkin ulkonäöltään erilaisia koetervauksia.

Juttelin paikalla olleen kirkon vahtimestarin kanssa asiasta. Hän kertoi, että katto on pari kolme vuotta sitten tervattu suihkuttamalla ja ilmeisesti hyvin ohuena liuksena. Katon pinta kuulemma vaaleni huomattavasti jo samana kesänä. Nyt seurakunta on ryhtynyt toimiin katon tervaamiseksi uudelleen ja mainitut erilaiset tervakohdat ovat kokeilua. Seurakunta on kallistumassa sille kannalle, että tummin ja parhaiten peittävä kivihiiliterva valittaisiin tällä kertaa materiaaliksi.

Kerroin että lyhyellä aikavälillä kivihiiliterva peittää tosin hyvin, mutta se syö nopeasti paanun; pitkällä tähtäimellä se tulee huomattavasti kalliimmaksi kuin kantoterava. Hän puolestaan totesi, että kantoteravaa on heidän saamiensa tietojen mukaan vaikea saada. Lupasin selvittää asiaa museovirastossa ja palata asiaan.

Muuten kirkkorakennus näytti olevan moitteettomassa kunnossa ja hyvässä maalissa joskin linnut ovat lianneet itäpäätyä.

Vahtimestari kertoi, että vuonna 1979, jolloin hän tuli nykyiseen työhönsä, oli salama lyönyt kirkon torniin ja tullut ukkosenjohdatinta pitkin alas kirkon lounaiskulmassa. Se ei ollutkaan jatkanut maahan, vaan purkautunut räystäään alla olevan johdattimen mutkan kohdalla kiinnitysnaulan kautta kirkon sisään. Täällä se lämpöjohtoja pitkin oli jatkanut matkaa peräti kirkon vastakkaisella puolella olevaan sakaristoon saakka. Tapaus osoittaa vaaran, joka sisältyy ukkosenjohdattimien kiinnitykseen. Tapauksen jälkeen johdattimen asennusta muutettiin ja maassa olevan johdon määrää lisättiin. Kirkkoon hankittiin savuhälyttimet.

Puretun kivisakariston alle todennäköisesti 1600-luvulla rakennettu **viinikellari** on edelleen alkuperäisessä käytössä, mikä on ilolla pantava merkille. Kellarin käyntiluukku on pohjoissakaran keskikäytävän alla ja kiviset portaat laskeutuvat siitä pohjoiseen. Oviaukko

kellaritilaan on pyörökaaren puolisko, sillä itäpuolella on pielenä myöhemmin tiilestä muurattu tukipilari. Näyttää siltä, että myös halssin itäseinä on myöhemmin muurattu. Tästä on kuitenkin verraten pikaisen käynnin perusteella vaikea saada selvää. Joka tapauksessa kellaritila ulottuu mainitun seinän itäpuolella etelään oven ohi.

Kellari on holvattu etelä-pohjoissuuntaisella tiilisellä tynnyriholvilla, joka näyttää olevan kokotiilen paksuinen. Se on ollut ohuesti rapattu, mutta rappaus on laajasti irronnut; valoneuvojen noki on mustannut holvin ja seinät.

Pohjoisseinän länsiosassa on sisäpuolelta laajahko, ulospäin kapeneva aukko, joka lienee ollut tuuletusaukko ja johtanut sakariston pohjoisseinän perustuksen kautta ulos. Aukon vieressä itäpuolella on seinän keskellä hiukan epämuotoinen alkuperäinen muurikomero, jonka yläosa on alaosaa kapeampi.

Lattian on vahtimestari viime kesänä uusinnut leveistä vanhoista lankuista. Entinen oli aivan laho. Töiden yhteydessä hän löysi kellarin kätköistä ja järjesti useita esineitä. Mielenkiintoisimpia ovat viisi viisitahtkoisen ruodetiilen katkelmaa (kaikista puuttuu varsi), jotka ilmeisesti ovat sakariston keskiaikaisesta holvauksesta. Sakaristoon lienee kuulunut myös yksi suuri rakennustiili, jonka pinnassa on laastia. Edelleen kellarissa säilytetään muutamaa puutynnyriä ja sellaisen osia, vanhoja pulloja ja viinisinettejä.

Kirkon eteläpuolella olevan **papinhaudan** huonosta perustuksesta johtuen ovat sen seinät olleet huonokuntoiset ja ne korjattiin vuoden 1990 tienoilla. Perustus muurattiin uudelleen ja suojattiin routaa vastaan. Rakennusta lyhennettiin eteläpuolelta vajaalla metrillä, mikä näkyy sisällä rappauksessa. Ulkorappaus uusittiin kokonaan ja vahtimestari kertoi, että rakennuksen runko hänen mielestään on kokonaan tiiltä.

Rakennusta käytetään nykyisin palavien nesteiden ja työkalujen varastointiin. siellä on myös käytöstä poistettuja hautamerkkejä, mm. puisia.

Kävin myös **kellotapulissa**, joka oli mielestäni hyvässä kunnossa.

Kirkkomaan aidan pohjoissivun itäosassa n. 10 m itäisivun aidasta on kiviä sortunut talven aikana n. 3 m matkalla.

Vaasassa 12.4.1993

Markus Hiekkänen